

Abstrakt

Tato diplomová práce zkoumá vývoj postavení iráckých šiitů v Iráku a vývoj jejich postojů k tomuto státu, zvláště v době po americké invazi do Iráku v roce 2003. V centru pozornosti jsou koncepty nacionalismu, sektářství a identity v rámci iráckého státu a šiitské komunity.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, první část je věnována období před rokem 2003 a druhá období od roku 2003 do dnešních dnů.

Současná šiitská identita a postavení v iráckém státu bylo formováno jejich historií před rokem 2003. Důkladné osvětlení irácké šiitské historie v tomto období je zásadní pro pochopení událostí po invazi. Od založení moderního iráckého státu, a dokonce i v dobách Osmanské říše, byli šiité tradičně vyloučeni ze sféry politické moci. Politické rozdělení šiitů a sunnitů se odráželo i v rozdílném společenském statusu mezi bohatšími sunnity a chudšími šiíty. Tato situace měla za následek vytvoření zdánlivě nepřekonatelných bariér mezi oběma komunitami. I když se monarchie ovládaná sunnity nesnažila aktivně o zapojení šiitů do společnosti, tyto bariéry začaly zvolna mizet, když ve 30. a 40. letech minulého století šiitská komunita zaznamenal ekonomický růst a pokrok ve vzdělání. Následná 50. a 60. léta (republikánská „mezihra“) se částečně díky sekularizujícím trendům léta nesla ve znamení největšího porozumění mezi oběma náboženskými skupinami v moderní historii Iráku. S nástupem strany Baas k moci toto období skončilo a za vlády Šaddáma Ĥusajna se vztahy mezi sunnity a šiíty ještě zhoršily. Rozpory mezi oběma komunitami, ke kterým Šaddámův režim významně přispěl, se v poválečném Iráku zdály být nepřekonatelné.

Druhá část této práce se zabývá politickou situací v době po americké invazi. Přestože západní mocnosti měly představu, že Irák je rozdělen na tři jednolitě etnicko-náboženské skupiny (sunnity, šiíty a Kurdy), poválečné události odhalily mylnost takového předpokladu. Šiitská komunita projevila vysoký stupeň nejednotnosti. Různé šiitské skupiny měly i odlišné zájmy a prokazovaly loajalitu odlišným zemím. Kromě fragmentace šiitské komunity americká invaze udělala ze sunnitských a šiitských povstalců podivné spojence. Například šiitské milice Mahdího armády získaly podporu sunnitských protiamerických radikálních duchovních. Diplomová práce rovněž posuzuje míru národního citění v demokratickém Iráku podrobnou analýzou předvolebních kampaní a voleb, ze které je evidentní, že volební vývoj v

letech 2005 - 2010 se obrací ve prospěch nacionalistických stran. Mimoto v poslední letech nacionalistická rétorika ovládla kampaně všech politických stran – i těch, které se vždy profilovaly spíše jako sektářské. Nicméně, hlubší rozbor volebních výsledků ukazuje, že vítězné strany jsou nacionalistické pouze v jejich diskurzu, zatímco jejich složení a okruh voličů jsou stále spíše sektářské. Výzkumy veřejného mínění, další měřítko pocitu národní příslušnosti mezi Iráčany potvrzuje závěry studie, že i když Iráčané stále volí podle své sektářské příslušnosti, podporují obecnou myšlenku iráckého nacionalismu a touhu po jednotném Iráku. Diplomová práce dochází k závěru, že i přes jasnou nacionalistickou tendenci mezi iráckými občany, která je pozoruhodná zvláště u šíitské komunity, vezmeme-li v potaz její historickou pozici na okraji společnosti, Iráčané stále nedokážou zapřít své sektářské identity.